

TURKISH B – HIGHER LEVEL – PAPER 1
TURC B – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
TURCO B – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 6 May 2002 (morning)
Lundi 6 mai 2002 (matin)
Lunes 6 de mayo de 2002 (mañana)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for Paper 1 (Text handling).
- Answer the questions in the Question and Answer Booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir ce livret avant d'y être autorisé.
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1 (Lecture interactive).
- Répondre à toutes les questions dans le livret de questions et réponses.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos requeridos para la Prueba 1 (Manejo y comprensión de textos).
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

Blank page
Página en blanco
Page vierge

OKUMA A

TÜRK HAVA YOLLARI

SKYLife

2001/ Temmuz

VUR DAVULCU VUR...

Osmanlı'nın başkenti Edirne, 29 Haziran-1 Temmuz tarihinde bir güreş şenliğine tanıklık ediyor. 630 yılı aşkın bir süredir her yıl yüzlerce pehlivanın katıldığı Kırkpınar Yağlı, cazgırın pehlivanlar için dua okumasının ardından "Allah Allah, illallah! Alta düşersen apış, üste çıkarsan yapış" diye var gücüyle bağırmasıyla başlar. Davulcular vurup zurnacılar çalmaya başlayarak yarışmacıları gayrete getirirken, meydanın çevresini dolduran binlerce güreşsever tarihin kokusunu iliklerinde hisseder.

Cazgırın duası ile er meydanına çıkan pehlivanlar, peşrev (ısınma) hareketi yapar. Bu hareketler, avının üzerine atılmakta olan kartalın kanat çırpınışlarına benzer.

Yerden toprağa el sürerek selam vermek ise karşıdaki rakibe şu mesajı iletir: "Sen büyük bir güreşçisin ki bu spor dalında ben senin ayağının bastığı toprağın bir parçası bile olamam!"

Güreş bitinceye kadar takdimci mahiyetinde olan cazgır, günün en renkli kişisi olarak maniler, espriler içinde 15-20 dakika süren her güreşin sonucunu spor spikeri gibi halka duyurur.

Kırkpınar Güreşleri günümüzde Edirne'nin Sarayıçinde ve Haziran ayında yapılıyor. Bugün de tıpkı eskiden olduğu gibi Türkiye'nin dört bir yanındaki pehlivanlar yıl boyunca bu şenliğe hazırlanır. Lokantaları, çayhaneleri ve eğlence yerleri ile Kırkpınar Meydanı bir panayır yerine dönüşür.

Üç gün boyunca bir an bile boş kalmayan güreş meydanında, başpehlivanlık güreşleri en son gün yapılır. Eleme usulü ile yapılan güreşlerde son iki pehlivan 'Altın Kemer' için güreşir. Bu son güreş bazen saatlerce sürer. Kırkpınar'da üç kez arka arkaya başpehlivan seçilene Edirne Belediyesi'nce bir kilo 450 gram ağırlığında altından yapılma kemer armağan ediliyor.

Yenilenlerin tesellisi ise hazır; "Seneye yine Kırkpınar var."

OKUMA B

SON KUŞ
Hikâye

Güneş, sabahtan beri Diyarbakır'ın tepesine oturmuş, demir renkli dağları, taşları yumuşatıyor, birbirine sokulmaktan korkan insanları, tere kesiyordu. Güneşin bu eziyeti, daha saatlerce sürdü. Sonra gece, gündüzün ardına bağlandı. Zülküf, tahta çıktı. Yatağın içine girip, bakışlarını gök yüzüne verdi. Gök parlaktı.

Zülküf, okumaya gelmişti buraya. Bulunduğu şu ev amcasınındı.

Zülküf ağlıyordu. Fakat göz yaşlarına ses bulaşmıyordu. Çünkü az ötesindeki tahtta amcası, karısı ve amca çocukları yatıyordu. O, bu evi bırakıp kaçmak, okumaya, kocaman bir çizgi çekip, köyüne dönmek istiyordu. Fakat amcasının ettikleri !...

Avlunun bir köşesinde, tek bir kuş vardı. Kuşların en güzeli, en kıymetlisi...Haşim amca, bu kuşun yanına geldi. Başında, beyaz tüylerle süslenmiş bir taç, ayaklarında bilezikleri olan kuşa elini uzattı. Kuş, Haşim amcanın olduğu kadar Diyarbakır'ın bile en kıymetli kuşuydu. Hem adı da vardı: Sultan...

Haşim amca, işten çıkarılmadan önce, mutlu bir insandı. Akşamları evine dönünce, hemen kuşlarını yemlerdi. Onlar, küçük adımlarla ordan oraya yel gibi gider, kimi zaman da küçük uçuşlar yaparlardı. Ve kuşların, böylesine oynaşması, Haşim amcaya mutlulukların en güzelini, en cömertini tattırırdı.

Birkaç ay önce köydeki kardeşinden bir mektup almıştı: "Ağam Haşim," diye başlıyordu mektup... "Sana yeğenin Zülküf'ü yollıyacağım. Çok akıllı. İsterim ki, bu oğlan diğerleri gibi ziyan olmasın. Ne dersin?"

Haşim amca, altı aydan beri işsizdi. Fakat buna rağmen "Yok," diyemedi. "Gelsin," dedi. "Başım üstüne..." dedi.

Zülküf tahttan indikten sonra, gidip yüzünü yıkadı. Sonra bir köşeye oturup, kitaplarını açtı. Çalışmak, öğrenmek istiyordu. Fakat az ötesinde amcası Haşim'in durumu ona çok dokunuyordu. İlk geldiğinde, amcasının elliye yakın kuşu vardı. Her renkten, çok cinsten.

Amcası: "Sana kurban olsunlar," demiş ve her yemekte birisini boğazlayıp, dokunmaya kıyamadığı kuşlarını, Zülküf'e yedirmişti. Niyeti, kardeşine karşı küçük düşmemekti...

Haşim amca, Sultan'ın tüyden tacını sevdi. Bilezikleri, ince ayaklarında çevirdi. Sonra başını göğe verip baktı. Görünürde bir sürü kuş vardı.

Haşim amca, hayatının en büyük kumarını oynayacaktı. O, bugüne dek gökten çok kuş indirmişti: Önce en usta kuşunu seçer, iki ayaklarını birleştirip kanatlarını uçuşa açık bırakırdı. Kuş havalanmak için çırpınır, fakat ayakları sahibinin elinde kısaçta olduğundan uçamazdı.

Bu sıra gökte uçsan ve başkalarına ait kuşlar, tepesinde dönüp dururlardı. Ama Haşim amca, elindeki kuşu hemen salıvermezdi. Onu indirip kaldırdıkça, kuş uçmak için yekindir ve bu arzu onda kabardıkça kabarırdı. Sonunda kuş, Haşim amca'yı göğe çekecek kadar güçlendi mi, ayaklarını sıkan el çözüldü. Kuş, bir solukta kendisini, gök yüzünde dolanan arkadaşlarının yanına çekerdi. Önce çevresinde gezer, sonra, aralarına karışırdı.

Böylesi zamanlarda, ya onlara karışır, başka evlere inip, önce konuk, sonra tutsak olur ya da kendisi bir başkasını kandırıp, Haşim amcaya armağan ederdi.

Sultan, bugüne kadar hep yeni konuklarla geri dönmüş, hiç kanıp gitmemişti. Haşım amcanın nedense, bugün Sultan'ı salmayı, yüreği tutmuyordu. Ya dönmezse? Fakat akli, yeğenin boş midesine takılıydı.

Zülcüf, oturduğu yerden, her şeyi kestirebildi. Amcasının bu son ve en kıymetli kuşuyla giriştiği savaşa, daha fazla tanık olmak istemedi. Yerinden kalkıp, amcasının yanına geldi. On beş yaşın eşliğinde olan Zülcüf'ün bıyıkları terlemiş, tavırlarına yiğitliğin her çeşidi bulaşmıştı. Amcasının eline yapıştı:

— Etme emmi, dedi. Kurbanım olayım etme. Şu dar zamanında bana karşı yaptığın emmiliğe dayanamıyorum gayrı. Gel, hatırım için, Sultan'ı salma... Ve de bana kesme...

Haşım amcanın canı, boğazına çökmüştü. Sesi hafifti.

— Sen ne söylüyorsun aslanım, dedi. Sana her bir kuşum kurban olsun. Feleğin gözü kör ola ki, en amansız zamanımda ocağıma geldin.

Zülcüf, amcasının elini bıraktı. Şaşırılmıştı. Fakat o her şeye rağmen bu işe bir son vermek istiyordu:

— Bak emmi, dedi. Canım emmim. Şunu iyi bilesin ki, her kuş boğazlandığında benim canım biraz daha eriyor. Yani ki, sen bana kuşlarını yedirdikçe ben senin kuşlarını değil, sanki canımı yiyorum. Sanki senin canını yiyorum. Ver, elini ayağını öpeyim, sal beni. Gideyim gayrı buralıktan. Ve de sana söz olsun, babama senden yana, senin yoksulluğundan yana, hiç bir şey demiyeceğim. Bütün kabahati kendi üstüme yıkacağım. Ben alçaklık ettim, ben namussuzluk ettim, diyeceğim. Söz olsun böyle...

Haşım amcanın yüzüne, sanki kül elendi. Elindeki Sultan'ı bıraktı.

Sultan kendini havalara çekti. Fakat her ikisi de, başlarını yukarı verip, Sultan'ı izlemediler. Birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı. Haşım amca başını iki yana salladı. Sonra dokunaklı bir sesle Zülcüf'e sızlandı:

— Eyvah, yavrum, dedi. Eyvah...

Bu sıra Sultan, yanında iki kuşla evin üstünde dönmeye başladı. Haşım amcanın kül renkli yüzü sevinçle ışıldadı. Sultan birkaç turdan sonra, iki kuşla birlikte Haşım amcanın ayaklarının dibine kondu.

Haşım amcaya, Sultan'ın bu başarısı, yeni bir umut kapısı açmıştı. Zülcüf'e döndü:

— Hele yeğenim, dedi. Birkaç gün daha kal...

Bekir Yıldız

OKUMA C

Sabah On-Line
25.6.2001

Kim kimi kimden koruyor?

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, gerçekten de kültürel ve tarihî varlıklarımızı koruyor mu? İzmir-Selçuk'un Şirince köyündeki olayların akabinde konuyu tartışmaya açtık
SAADET TÛTÛNCÛ

(1) Türkiye'de "Kentsel SIT Alanı" ilan edildiği halde birçok yerleşim alanı ya dokuya uymayan betonarme binalarla doluyor ya da rant değeri olan bir yer değilse tümüyle terk ediliyor... Bazen de Şirince'de olduğu gibi, imar planı dört yıldır yapılamadığı için ruhsatsız restore edilmek zorunda kalınan binalar yıkılmak isteniyor...

(2) Bazı uzmanlar sistemin çıkmazlarını bildiği halde "şimdi böyle dersek yağmacılara koz vermiş oluruz" düşüncesiyle konuşmaktan kaçındılar. Fakat hepsi şu düşünce üzerinde hemfikir-di: "Kentsel SIT Alanı, iyi niyetle girilmiş ancak mevcut şartlar yüzünden çıkmaza girmiş ve çoğunlukta başarısız olmuş bir girişim."

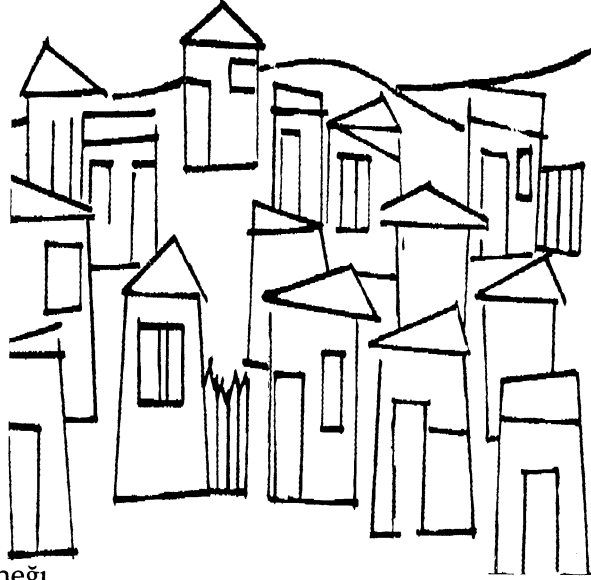
Koruma Kurulundan kim koruyacak?

(3) İnsan Yerleşimleri Derneği Başkanı Mimar Korhan Gümüş şu an yürürlükte olan korumacılık sisteminin tamamen çökmüş olduğunu söylüyor: "İnsanlar istemeden binayı korumak mümkün değil. Kurullar istediği kadar yasaklasın. Ölü kent haline gelmiş olan SIT alanlarında ortaya

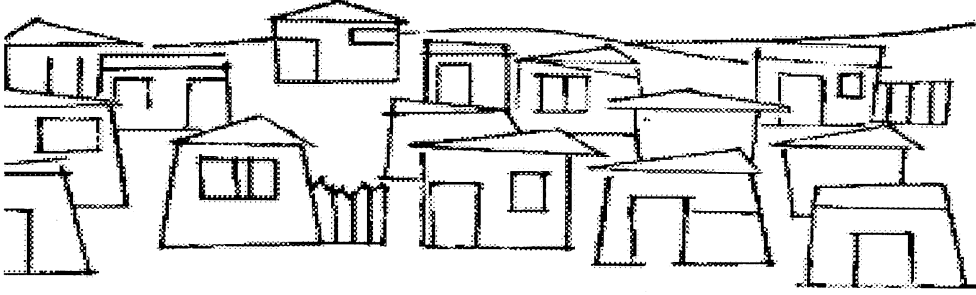
çıkan gerçek bu. 19. yüzyıl mantığıyla konan bu tepeden inme yasaklar, insanların yasa dışı işler yapmasına yol açıyor.

Şirince köyü isyanda

(4) Şirince köylüsü, geçen haftalardaki yıkım kararlarından yola

çıkarak "kendi köyünü kendin koru" kampanyası başlattı. Dilekçede haksız yıkım kararlarının derhal durdurulması, 15 yıldan beri kansere dönüşen İmar Planı sorununun en kısa zamanda çözülmesi talep ediliyor.

Ne diyorlar

Devlet politikası Yok olsun!

Öğretim görevlisi Mimar **Yılmaz Kuyumcu**, restorasyonla uğraşiyor: "Tarihî yerlerin ortadan kaldırılması Türkiye'nin resmi politikası. Bürokrasi bazı meslek gruplarının çok işine geliyor. Sadece bir ahır için röleve ve proje çizdirmek, bir işhanı yapmaktan pahalıya geliyor. Yerelleşme tek koşul. Projelerin tartışmaya açık olması gerek."

Kanun iyi, denetim yok

Mimarlar Odası Başkanı **Oktay Ekinci** sorunun kanunda değil belediyelerde ve valiliklerde olduğuna inanıyor: "Bu yasa dünyanın en gelişmiş yasası. Ama yaptırım yok. Belediye ya da valiliğin denetlemesi gerekiyor. Oy ve rant derdinden hiçbir yasa uygulanmıyor. Kültür Bakanlığı bütçeden binde 2 pay alıyor. Nasıl restorasyon için kredi verecek?"

Restorasyon zengin işi

Eski İstanbul 2 Numaralı Koruma Kurulu başkanı **Besim Çeçener**, Koruma Kanunu'nun kasten çözümsüzmüş gibi gösterildiği iddiasında: "Bilgisizlik, inançsızlık ya da düpedüz rüşvet beklentisinden dolayı korumacılık sabote ediliyor. Belediyeler oy kaygısı nedeniyle korumaya yanaşmıyor, Kültür Bakanlığı da görevini yapmıyor. Önce planı ben yaparım diyor sonra 'param yok, elemanım yok' diye yapmıyor. Suçtur bu. Restorasyon köylünün yapabileceği iş değil. Zengin işi."

OKUMA D

6 Haziran 2001

Ders kitaplarında cinsiyet ayrımı

Kadının İnsan Hakları Projesi Vakfı, ilköğretim ders kitapları üzerinde gerçekleştirdiği incelemede, kitapların bazılarında 'cinsiyet ayrımcılığı' yapıldığı belirlendi.

Vakıf, İnsan Hakları Eğitimi On Yılı Ulusal Komitesi için, ilköğretim okullarında halen okutulan 1, 2 ve 3. sınıfların *Hayat Bilgisi* ile 1. sınıfın *Okumaya Başlıyorum* adlı ders kitaplarını "Cinsiyetler Arası Eşitlik Kriterleri" açısından inceledi.

İnceleme sonucunda hazırlanan raporda, söz konusu kitaplarda cinsiyet ayrımcılığının somut olarak ifade edilmediği, ancak verilen örnekler ve resimlerde yer aldığı kaydedildi.

Raporda "Ders kitaplarında kadının genellikle ev içi geleneksel rollerde, erkeklerin ise hemen her zaman müdür gibi yönetim ve otoriteyi simgeleyen konumlarda gösterildiği" belirtilerek şöyle denildi:

"İncelenen tüm kitaplarda, çocukların okul dışında resmedildiği karelerde annelerin gözetiminde bulunması ve çocuklardan asıl sorumlu kişinin anne olması gerektiği düşüncesi işleniyor. Bu da babanın çocuklarla fazla ilgilenmesine gerek olmadığı gibi bir önyargının belleklere yerleşmesine neden oluyor. Ayrıca, öğretmenlik ve hemşirelik gibi geleneksel mesleklerin hiçbirinde erkek sekreter ya da öğretmene rastlanılmıyor.

Kadınlar genellikle tüketim ilişkileri içinde gösterilirken, erkekler genellikle üretim faaliyetleri içerisinde yer alıyor. Kitaplarda, tüketim hakları ve alışkanlıkları ile ilgili bölümlerde alışveriş yapanlar her zaman kadınlar olarak gösteriliyor. Erkekler ise iş dışındaki zamanlarda gazete okuma gibi entelektüel uğraşlar içinde resmediliyor."

ERKEK ÇOCUK 'ASIL ÖĞE'

Raporda, kitapların birçoğunda yer alan sağlık ve büyüme bölümlerinde genellikle erkek vücudunun resmedildiğine dikkat çekiliyor. Büyüme ve gelişme ünitelerinde ise çocuğun büyümesi ve bakımıyla ilgilenen kişinin anne olduğunun verilen örneklerle vurgulandığına işaret edilen raporda, "Bu kitaplarda, babanın, çocuğun gelişmesi için üstlenmesi gereken roller ve çocuğun sorumluluğunu anne ile ortak bir biçimde paylaşmasının gerekliliği yok sayılıyor" ifadesine yer verildi.

KIZ ÇOCUKLAR, ÖRGÜ ÖRÜP EV SÜPÜRÜYOR

Söz konusu kitapların bazı bölümlerinde yer alan resim ve metinlerde, "kadınlara asıl olarak ev kadını ve anne rollerinin biçildiği, ev dışında bulunmalarının asıl işleri olmadığı hissettirildiği" kaydedilen raporda, şu görüşlere yer verildi:

"Okumaya Başlıyorum kitaplarındaki bazı bölümlerde, örgü örme veya ev süpürme işlerinin kız çocuklarına atfedildiği görülüyor. Kız çocuklar, genellikle etek giyen, uzun saçlı, ip atlayan ve bebeklerle oynayan figürlerle gösterilirken, özellikle 'trafik ve kuvvet' gibi bölümlerde spor yapan, kuvvet gösteren, top oynayanlar hep erkeklerden oluşuyor. Deprem ve yangına karşı eğitici bölümlerde de yangında anneler genellikle çaresiz ve üzgün halde, erkekler ise yangını söndürmekle uğraşırken resmediliyor."